UNIVERSAL LIBRARY
OU_204967
UNIVERSAL LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T81·6 A98.T Accession No. T3039

Author [illegible]

Title [illegible], 1945

This book should be returned on or before the date last marked below.

విజ్ఞాన గ్రంథమాల ఆరవ ప్రచురణ.

తాటికొండ, గేయమాలిక.

గ్రంథకర్త:

అడ్లూరి అయోధ్యారామకవి.

ప్రతులు 500

శ్రీరంగ ఆర్టుప్రెస్‌నందు ముద్రింపఁబడెను.
స్టేషన్‌రోడ్, వరంగల్.

పార్థివ జ్యేష్ఠము.

1945.

సర్వహక్కులు గ్రంథమాలవి.

(వెల 0-10-0)

యీపుస్తక ముద్రిణమునకై సాయముచేసిన దాతలు.

మహారాజపోషకులు.

1. డాక్టర్ గురిజాల పట్టాభిరామయ్య. వరదన్నపేట.
2. శాండ్రి వెంకట రామనర్సయ్యగారు వకీలు. ఇల్లెంద.
3. యస్. చంద్రయ్య అండు బ్రదర్సు వరంగల్.

రాజపోషకులు.

1. ఒద్దిరాజు రాజేశ్వరరావుగారు వకీలు. వరంగల్.
2. ,, వేంకటరంగారావుగారు దేశముఖ్. ,,
3. ,, రాంరంగారావుగారు ,, ,,
4. ఇనిగాల రంగారెడ్డిగారు. ఛాగల్.
5. మాధవరావుగారు. పంథిని.
6. రంగారావుగారు. ,,
7. రామకోటేశ్వర రావుగారు వకీలు, హన్మకొండ.
8. కేశిరెడ్డి పాపిరెడ్డి. వెంకటాద్రిపేట-
9. శ్రీమాన్. రామాచార్యులు. తాటికొండ.

పోషకులు.

ఛాగల్.

1. మాంధారపు రాజమౌళి. 2. కుందూరు లక్ష్మారెడ్డి
3. మాధవరపు వీరయ్య.

వరంగల్.

4. జె. లక్ష్మీనారాయణ వకీలు. 5. యం. నాగభూషణం.
6. వేముల శేషయ్య. 7. యం సోమయ్య. 8. పి.యస్, దాస్.
9. పసులాది లక్ష్మీనారాయణ. 10. మహమ్మద్ గాను మొహియొద్దీన్
11. వనిశెట్టి నర్సయ్య; ఘనపురం. 12 గుడిమల్ల రాజారాం.
కరీమాబాద్,

అంకితము.

ఆంధ్రపితామహ

శ్రీమాడపాటి హన్మంతర్రావుగారి

షష్టిపూర్తికి

వందనపూర్వకముగా

విజ్ఞప్తి.

శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి కిన్నెరసాని పాటలు చదివినతరువాత కలిగిన ఒకానొక ఆవేశము యీతాటికొండ. ఎన్నోరోజులనుండి నాహృదయంలో చిత్రింపబడి మొదలు పద్యరూపంగా వెలసింది. కాని తదుపరిదీనినే పాటలుగావ్రాస్తే బాగుండునని తోచింది నాయీ ప్రయత్నం ఎంతవరకు ఫలించిందో తెలియదు,

గ్రంధమాలనుండి ఆరవకుసుమంగా శ్రీ పెండ్యాల శేషగిరిరావుగారి శ్రావణి రావలసియుండెను. కాని శ్రావణి శ్రావణములోనే వెలువడునట మాగ్రంధమాల చందాదారులు చూపు ఆదరాభిమానములకు కృతజ్ఞతలు. ఎనిమిదవ కుసుమము వివిధ రచయితల రచనలతో వచ్చుచున్నది. ఎదిరి చూడుడు. ఈగేయమాలికలోని గేయములు సామాన్యముగా అన్నియును ట్యూనింగ్సు (Tunings) సెట్ఐనవే.

ఇట్లు,

అడ్లూరి—

పండితాభిప్రాయములు.

ఒక్కొక్క స్థలమున కొక్కొక్క పురాణగాథ జనశ్రుతి యందను శ్రుతముగ వచ్చుట పుణ్యభూమియగు మన భారతావనిని ప్రాయికము. ఇవి సత్యమూలకములో అమూలకములో నిర్ణయించుట కంతగ నాధారములుండవుగాని ఈ గాథల కను గుణములగు చిహ్నములు పెద్దలనుండి యెఱిగికొనిన పిన్నలు మనకు జూపుచుండుట అనుభవసిద్ధము. మఱియు నీగాథలు తత్తత్ప్రాంత ప్రజానీక జీవితమున అంతర్వాహినులై కాలపరిచ్ఛేద్యములు గాకుండ నిలచి యున్నవి. భారతీయులయందు భారతీయత మఱుగుపడ నంతవఱకు ఈగాథలు అవినాశులుగ నుండగలవని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. ఇట్టి స్థల పురాణ గాథలలో నొకటి. ప్రస్తుత గ్రంథ ప్రతిపాద్యమగు "తాటి కొండ" ఘట్టము,

ఒకకొండ దానిచుట్టును తాళవృక్ష సందోహము చెంత పచ్చిసు పట్టా (చదరంగము)వలె గ్రామము. ఇవీ రంగ స్థల మున నేటికిని చెక్కు చెదరక పరిదృశ్యమానములగు చిహ్నములు రంగస్థలమున రామ వనవాస ఘట్ట మొకటి ప్రదర్శింపబడినది.

నగరాజు తాళవృక్ష శష్పబృందముతో రామునకు, సీతాలక్ష్మణానుగతునకు, వనచారి ఆతిథ్యమొసగి ధన్యుడై నాడు. ఇందు కొఱకే కాబోలు అతడు "ఋషిపుంగవుని బోలి నిల్చె" "నగపుటార్తి దెలిపినభాతి". సీతమ్మ రామునకు అచ్చట విడియుటకు సిఫారసు చేసెను. కావుననే నగరాజు "కృషి తపస్సులును సిద్ధించె".

వినోదమునకై సీతారాములు పచ్చీసు నాడిరి. నాలు గాటలలో సీత ఓడిపోయియు భర్తవిజయమునకు పరమానంద భరితమైనది. సీత విజయమర్థింపమికిని, తనవిజయమునకై యామె యానందింపుటకును రాముడు అబ్బురపడినాడు మరల నాటియాట గానోడినాడు. పరమసాధ్వి సీతకు భర్త అపజయము అమంగళము ఆమె రోదించినది.

ఊసుబోకయు గాదు
ఆసక్తితో గాదు
మోసతనమున గా
యాసంబు దీర్చుచు
మిము మోదపఱుపగా నేనాడితిగా...

ఆటలాడుటగాని
పాటపాడుటగాని
సీటుగా తన భర్త
నే మోదపఱచుటకు
నుపయోగపఱచుకొను సాధ్వీమణులే
ఉత్తమస్త్రీలందు రుర్వీజనుల్.

సెబాస్! ఇదిగదా పరమ పవిత్రమైన భారతనారీ హృదయము!

ఈ తాటికొండ గాథయే గాక రచయితలు శ్రీ అయోధ్య రామయ్యగారు ఈగ్రంథమున తమవివిధ ఖండకావ్యములను గేయమాలిక యను శీర్షిక క్రింద పొందుపఱచినారు. తాటికొండ యందేమి, యితర ఖండికల యందేమి వీరి గేయములు పలురాగములలో పలు వరుసలలో ప్రవిమలమనోహార

ముగ నడచినవి. గేయ రచనమున వీరు అందె వేసిన చేయి యనుట సహజోక్తి మాత్రము. వీరిమాటలు సూటిగా హృదయములోని భావనా పరంపరలకు ప్రస్పందనము గలిగించును.

"నేనే వేణువు
నై నీ పెదవిని
చిలుకు గాన సుధ
చేకొన వలదా?"

"నాకృషిరా మీగానం..
నాకృపిరా మీవేషం..
నాకేరా మీ మోసం?"

"నిన్ను మఱచిన యట్టి
కన్నకొడుకుల బిల్చి
ఆశీర్వదింపవే ఓతల్లీ!"

ఇట్లు ఉదాహరింప నారంభించినచో వీరికవిత్వమంతయు ఎత్తి వ్రాయవలసియే వచ్చును. పద ప్రయోగము లందలి తొటుకులను పాటింపని రసికావతంసులకు వీరి కావ్యములు అమృతమయములని మా అభిప్రాయము.

శ్రీ అయోధ్యారామయ్యగారింకను ఏతాదృశ రసమయ కావ్యసృష్టిని అభంగుర దీక్షతో సాగించుటకు పరమేశ్వరుడెల్ల విధముల తోడ్పడుగాక!

సికింద్రాబాద్
9-7-45. } శ్రీనివాస సోదరులు శతావధానులు.

శ్రీ అడ్లూరి అయోధ్యారామకవి వ్రాసిన 'తాటికొండ' అను కావ్యమును చూచితిని. ఈపాత్రములో మరికొన్ని గేయములును కలవు. 'తాటికొండ' యను కావ్యము సీతారాముల లీలా విశ్లేష వర్ణనము తాటికొండ వారికి చేసిన పరిచర్యా విశ్లేషము. సీతా పాతివ్రత్య గుణచిహ్నము. కవి భావుకుడు. జాతీయవాది. తాటికొండ రసవేశలముగా నున్నది. గేయములలో లచ్చిమొర బాగుగా నున్నది, పల్లెటూరి సమృద్ధి సుఖజీవనము బస్తీల పై మెఱుపులు దాని కమాయకులు వాపా పడుట చక్కగా నిరూపింప బడినది.

ఇవి గేయములు కొన్నిచోట్ల దీర్ఘములుగా కొన్నిచోట్ల హ్రస్వములుగా జేసికొన్నగాని పాట కుదురనట్లున్నది. వృత్తః ఇది వినర్గాంతముగానే చదువ వలయునట్లున్నది. శిష్య బృందములో శిష్యగురువుగా వలసియున్నది. గేయములో నీతి కథకలు లేకుండ వ్రాసిన బాగుండును. కవి రసప్రధానముగా వ్రాయగలవాడని మాత్రము చెప్పగలను.

బెజవాడ.
1[illegible]-7-45

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ.

ఓం

వనవాసము.

౧
శ్రీరామ చంద్రుఁడు
సీతామహాసాధ్వి
సౌమిత్రి లక్ష్మణునితోఁడఁ...

౨
కైకవరముల చేత
కాననమ్ములకేఁగ
తాపసుల వేషములఁదాల్చి...

౩
సత్య ధర్మాది సం
స్థాపనంబునకయ్యి
మాతా పితృలనైన బాసీ...

౪
సరయూనదిఁ దాటి
సద్భక్త వరుఁడైన
గుహునకుఁ ముక్తిచేకూర్చి...

౫
భరతుండు అమితమగు
భక్తిచేరాగ తన
పాదుకలనిచ్చి పంపించీ...

౬

పుణ్యాశ్రమముల సం
పూజ్యత్రివేణీ సు
సంగమస్థలములఁ దాటి...

౭

సుమనోహరంబైన
సుందర దృశ్యాల
గమియించు చుండగా వనులఁ...

౮

దండకారణ్యంబు
దండిదగుచు భరత
ఖండమందున కీర్తిఁ గాంచే...

౯

అవనమ్మునుదాటు
చనువణువు ధన్యమగా
పట్టుజేయుచు బోవునంతా.

౧౦

యీపుణ్యకథకు మూ
లాధారమైనట్టి
ఒక్కచోటును చేరిరంతా...

నగరాజు.

నగమొక్కటావనా
తరవిధుర్గ రాజ
నాథమాయను భారి
వృక్షశిలచేదొంది

ఋషిపుంగవుని బోలినిల్చె
ఆకొండ
కృషి, తపస్సులనుసిద్ధిఁచే

చుట్టునూకాశ వృ
క్ష పంక్తి నిలుచుండ
ఒక్క సెలయేరు అ
ప్రకాశించేపాన

కమనీయమగు దృశ్యమందూ
ఆకొండ
కనులగన్పట్టు నుపవనందూ!

అకాటి వృక్షశ్రే
వ్యబృందములకొండ
తపతపోబలకన్య
దానురాలేగాగ

నాలుగవ ఆశ్రమం బందూ
ఆకొండ
వర్తించు కనులకా వనందూ

కాటికొండ.

వేమారు వేమారు
వేచియున్నట్టి ము
గ్ధాయత స్త్రీమనో
ధవుని గాంచినపగిది

వంత నస్వాంతమెుయినిల్చె!
ఆకొండ
వంతమందున మహిం గల్చె!

ఇంతింత యనరాని
సంతోషముప్పొంగ
ఏమి సేయుటకు బు
ద్ధిందోపగాలేక

నిశ్చేష్టుడై అట్లేనిల్చె
ఆకొండ
నిశ్చింతుడై నట్లుదోచె

"ఓ రామ! ఓ రామ!
నీగాకనై నేను
కాంచియున్నానురా
వేచియున్నానురా

కరుణింపరా వేగ" వనుచూ
ఆకొండ
కడుభక్తితోడ ప్రార్థించూ

నాహృదయ సీమ నే
నాశ్రమంబిరాయె మిమ్ము
నారాధించు నన్నుంగ
నయజూడరే యంచు

వేడుకొను చుండెనో యనగా
ఆకొండ
వేవిధమ్ములను గన్పడగా

సీతమ్మ నీవైన
నాతల్లి జెప్పవే
నీవి యాతిథ్యంబు
స్వీకరింపు మటంచు

వేడుకొను చుండెనో యనగా
ఆకొండ
వేవిధంబులను గన్పడగా

శిష్యకోటియు దాను
సేవింప నాశింప
సిలయేను గూడ త
త్సేవ కువ్విళులూర

భక్తవరుడే యంచు దోచె
ఆకొండ
ముక్తి కష్టండంచు దోచె

భర్తతో నాసాధ్వి
బహునమస్కృతి నగవు

ఖాటికాంభోద.

టార్తి దెల్పిన భాతి
మునియె రామునితోడ

యింపు గొల్పెడి వచోల పారిక
అకొండ
కిల ముక్తి వచ్చెను పగిదిన్.

నివాసము.

హేమగిరీంద్రము నేం మించుచు
నీనగం బొప్పారు చున్నది
సృష్టి కర్త విచిత్ర ప్రతిభను
జూపుచున్నాదీ...ప్రకృతి
శోభ పూర్ణముగా...యిటన..
త్రైచు చున్నాది...
అణువుసణువుసు ధన్యమానటు
లను నొనర్చును నీగిరీంద్రము
గనికరింపక పోవ న్యాయమె
కలుషమతి నైన నా...రాతిని
కరుణ గనలేవా...భక్తుడు
కనుక బూ
యీ యటవిదానెంత కాలము
నుండి మన దర్శనమునకై
వేచి యుండెనో వేవిధమ్ముల

విమల భక్తుండై... ఈతని
వీక్షి పోదగునా... సిద్ధా...
శ్రమము విడందగునా...

అనినీ యాసాధ్విని గనఁ గా
దనఁగ లేక; సతీ ముదంబున
తన సుముదంబని తలచి రాముడు

యనియె భూజాతకా... గనుగొని
యాసతి మన మం...దున మో
దంబు గ్రందు కొనఁగా...

మానసలక్ష్మి తవహాసు ప్రశ్యము
నే సకళ హృదయుంబు వీడుచు
బాసి పోవును పరమ భక్తా

గ్రేసరుడా యుగుటన్... యావగ
వాస మెక్లైనిఁ... నేనును
నాస పదుచు టిఁ...

అంత వారా యద్రిరాజ హృ
దంతరాళము గంతులేయ కృ
పాంతరంగుని దయకు దానిం

తెంతో ముదమందే... ఘోరం
తంతకష్పాంగే... చెట్లును
వింతగా నూగే...

కాటికొండ

షోడశోపచారములు.

ఎటుచూసిన చెట్లన్ని
ఆవాహానంబివ్వ
వివిధ శిలలన్నియును
మెట్లు మెట్లై నిల్వ

రమణీయ మయినా
రహదారి గాగా
ఎక్కరా కొండపైకి

శిలా వేదిక నొకటి
స్నిగ్ధఫ్నది జూపింప
జానకీ రాములా
సీనులై యుండగా

ఆతిధ్యమిచ్చె
ఆకొండ జేమా
ఆయాసమ్ముగా దీర్చుచూ.

మా రాముడ్డే తెంచె
మాదాపు కేయుంచు
చిన్న వాగులు కాల్వ
లన్నిటిని తోడుకొని

అటు జేర ఝరి
అవి శక్తి కొలదీ
అర్ఘ్య పాద్యము లిచ్చునూ.

పంచా మృతమ్ములను
దించు మధుగాంధ్రం.
బాము నా సెలయేరు
పొంగి పొంగివచ్చి

నిర్మలంబైనా
నీరంబులోనా
స్నానమొందు [illegible]

ఆకొండయున దేవృ
నడుగగా వల్లెయని
ధవళ కాషాయ పీ
తాంబరంబుల నివ్వ

వస్త్రభూషలు గా
వింతె నాకొండా
[illegible]

సెలయేటిలో నుండి
శిష్యుడొక్కడు ముంచి
గంధంపు చెక్కదే
గా బూసె గిరిరాజు;

తాటికొండ

కుంకుమలా జల్లే
కుల దేవుడంతా
వే పుష్పముల తోడుగ

అగరు గుగ్గులును శి
ష్యబృంద మర్పింప
అంతరంగము వెల్గు
ఆజ్య దీపము తోడ;

వేనామములతో
విమల భావముతో
పుష్పార్చనా ధూపముల్

ధన ఫలమ్ములను నై
వేద్యమ్ములుగా నివ్వ
నారగించగ క
ర్పూర పూగీఫలా

లర్పింప గోనిరీ
యా దేవ వరులూ
ప్రీతితో తాంబూలముల

మణిముత్తెములను ద
క్షిణగా సమర్పింప
ఇనుడంత హారతిని
ప్రాగ్వీధి వెలిగింప

వేద ధ్వనులతో
నాదబ్రహ్మమునన్
సెలయేరు మంత్రి పుష్పమిడన్.

పత్రి చామరము వృ
క్ష పక్షులే వీవ
శాస్త్రీయముగ సెలయేరు
దివ్యగీతిని బాడ

ఆత్మ నందనమున్
అర్పించె గిరియున్
హర్షములు మిన్నుముట్టన్.

చదరంగము. [పచ్చీసు]

-○卐○-

రాజ్య భోగాలన్ని
రద్దు జేసెడి సేవ

జేయు ఆకొండ భక్తి
హాయి నిన్ సానురక్తిన్
దంపతుల్
బాయ లేరైరి భక్తున్

ఘూనాన్నాళ్ళు యీరీతి
ముచ్చటగ గడచింది

బాల్యమున దా సఖులతో
కళ్యాణ గీతాలతో
చదరంగ
కాలక్షేపము బుచ్చుతూ.

ఆడినా పాడినా
ఆటలూ పాటలూ

అకస్మాత్తుగ జ్ఞప్తిరా
నా దేవి తాగిసెనూ
చదరంగ [పచ్చీసు]
యీకృతిని యా కొండపై

నాగ్రిసి రాముని తోడ
"రాఘవా!" యని బిల్చి
ఆడనారంభించెనూ:
ఆటరాముడె గెల్చెనూ!
ఐననూ
ఆమె సంతోషించెనూ!

మర్నాడు నాడినా
నూతనగ తానోడి
ధవుని మోదము బరచియూ
తనమనోనాధు విజయుం
గాంచుచూ
తన్మోదము బంచుకొనియూ.

నాలుగాటలనాడి
నగా సీతవిజయుంబు
వర్ధింపదీవిచిత్రం
బర్ధమేమిరొ తెల్యకా
తాముందు
బన్నె పన్నాగమొందుకా.

మునునాటయాటలో
జెరుగనీయక సీత

సాటికొండ.

కే విజయమానట్లుగా
గావించు చున్నుండగా
నాసాద్వి
కనులనీరుల్ గ్రుమ్మగా.

ఏరీతి నేరీతి
శ్రీరాముడోదుచూ

తన్నుజయలక్ష్మి వరియిం
పన్న దేవచ్చునట్లున్
గాంచంగ
తన్నుదా నమ్మకుండెన్.

వైవిధ ప్రయత్నాల
గావించినన్ తనకు

నాటనోట మిరాదోకో
అడినట్లాదకుండన్
రాముండు
అనుమావమందు నేమో.

విజయాగ్రహనము నె
వ్యాధి వచ్చుచుండెనో

వివిధయుక్తుల డంచినన్
వేమారుపై పొంగుచున్
దుఃఖంబు
రామాత్రిమాగకుండెన్

శ్రీరాముడాటవిన్
ంది సీతాదేవి

గారామునఁజూచుచూ
“గాంచితివి, జయము”నంచు
ఆ దేవి
గాంచి ముఖకళగ్రహించుచూ.

ఆమాటవినగ సీ
తామాత హాలాహ

తాత్మ్రయినట్లు దలచీ
“హానాథ”యని శోకవా
రధియై చే
ల్యాలి కట్టదెగినట్లుగా

రాముని భుజముపై
మోమునుంచి రోదించి

“విజయంబు నాకుగాదీ
విజయంబు నాకేలనో
మీకే ఈ
విజయమనియనుడి”యనియో

“వల్లెయని పల్కినీ
యుల్లంబుయింతగా

తాటకాంతక,

శోకించు కారణంబులా!
నీకేల చింతనంబులా!
చెప్పవే
రాకేందు సముఖమునా?

అనసూయా దేవి
యు. వి. స్వర్ణ, రామ

కనుగొనుచు కనుచూపు మేర
కానక కొంగుతో కన్నీళ్లు తుడిచె
వింత విం
తను గెల్చువారెవ్వరుందురే.

సీత దుఃఖము.

ఆటలాడుటె గాని
పాటపాడుటె గాని
నీటుగా తనభర్త
నేమోద పరచుటకు
నుపయోగ పరచుకొను సాధ్వీమణుల్
యుత్తమ స్త్రీలందుర్వి జనుల్.

తననాథు నోడించి
తాను గాంచెడి విజయ
మును నేమి సేయుదురు
భామలేలగ గలరె!
అనిశంబు భర్తకు జయంబు గూర్చున్
అపజయమ్మును సాధ్వి యాశించున్.

ఊసు పోకయుగాదు
యాసక్తితోగాదు
మీ సంతసమున కా
యాసంబు దీర్చుచూ
మిము మోద పరుపగానే నాడితిన్
మీ విజయసిద్ధికే నేనాడితిన్.

తాటికొండ.

అనుచు సీతాదేవి
కనుబాష్పముల వీడ
అవి కొండపై ప్రాలి
యట నిల్వగా లేక
పాతాళ భూమికే ప్రవహించే
పలుగుంటలై యటం గనిపించే.

తనతల్లి దుఃఖంబు
తా సహింపగ లేక
తనహృదయమందు
రంధ్రాలు పడ్డట్లుగా
గొండపై పినపిన్న గుంటలాయెనే
కుమారు యావేదనే గానబడెనే.

ఆదుఃఖ వారి సెల
యేటఁ గలసిన దేమొ?
భరియింప లేకుండ
పరువులెత్తుచు నుండె
తూలుచూ దొర్లుచూ పడిపోవ్వూ
కాలుజారిన కన్నె 'గతిపోవ్వూ.

లాలించి ప్రేమతో
జాలిగా గాంచుచూ
యీలాటి సతియే; ల
భించినందుల కెంతో

ధన్యునని యనుకొనియె తా రాముడూ
"అన్యులేసాటి?" తన కని రాముడూ.

వారించుచూ కంటి
బాష్పాలు తూడ్చుతూ:
పొంగి వచ్చెడి ప్రేమ
పూరితంబగు మధుర

వాక్కులందున నిట్టులనె రాముడూ
వారిజాననతోడ నామారుడా.

ప్రతిమాటలోన నీ
వైద్యోడ పోవుచూ
సతతంబు ముదముగా
సంచరించుట చూచి

దీని భావము తెల్యగా గోరి
దీని కర్థము గాంచ నోరూరి

చిన్న నాటకమాడి
నిన్నుం బరీక్షించి
సన్నదగు నీలేత
హృదయంబు నొప్పించి

ఇపుడు పశ్చాత్తాప మందుచుంటినే
ఇపుడు భావము దెల్సి గుందుచుంటినే

ప్రియు వాక్కులను విని
ప్రీతి నొందినమీాద

రయమునఁ జిరునవ్వు
రాసాఁగ ముఖముపై
వాన వెలసినమీఁద వచ్చు వన్నెలలా
వీణాశృతులఁ సరియైన యట్లుఁ.

ఏడుకోలు.

తెలతెల్ల వారంగ
తొలికోడి కూయంగ
కిలకిల ధ్వనితోడ
కీర శారిక లన్ని
పలుకుచుండా
మేలు
కొలుపుచుండా.

యానమైరా సీత
రామలక్ష్మణులు, యా
జ్ఞాను వర్తన యనెడి
కాలచక్రము పోతె
జీవించు లే
యాత్రి
సేవించు లే.

భా... బాయాగలేని
... కన్నియవోలె
స్వామిం బాయగలేని
నన్నేవిడని వోలె

లోలోన నే
యెంతో
రోదించుచూ.

యేను దుఃఖాన తా
లేగ బాతాళంబు
కెన్నో సహించుచు న
ద్రియు లిక్కు మొగము తో

నిశ్శబ్దంగా
అగ్ని
చెప్పినాను!

అవి వీడుకోలుకై భ
రింపంగ లేక తా
ర్మోఘ వస్త్రము గప్పు
కొనగనింగియు బోరు

మంచు నేడ్చె
తాలు
వలు బారగా!

విడి పోవాలన్న
విడలేక విడలేక

తాటికొండ.

జానకీదేవి హస్త
గ్రావ కలిచినయట్లు

నాగ నాథుల
గాంచి
వేగ పనిరారె

విమల భక్తబృంద
మీరీతి గుండంగ
నిన్నటి మనగాథ
నియగాథము దోచె

పోవ నగునా!
ఇది
పోవ నగునా?

ఈ కొండభక్తి సెల
యేరు వృత్తువంక్తి
జేసినా సేవలకు
కొండజేసిన ముక్తి

ఈగాథ యిటె
అంత
రించు నేమో?

అఖిల భారతవర్ష
మానంద పడునట్లు
లీగాథ లొకరూప
మిచ్చుమార్గము చూపి.

ఆహారహాంబూ
వాసి
వందింపుడీ!

చిన్న తేగనుపీడ
తేనెల్లే గోవువలె
సిగ్గు బాయగ లేని
లేత బాలింతవలె

బాయలేవా
పీడ
మనసు లేవా.

ముగ్గురూ ఆ కొండ
ముల్లెమల్ల పో నతడు
వరమిచ్చి పోయినా
వాక్కులే నేటికిని

సాదృశ్యమై
గాద
పద్యస్థి దేః.

వ ర ము.

౧

యీకొండ సిలయేరు
యీూ వృక్షముల వం[క]
యెంతో ధన్యంబౌటచే

కాటికొండ

౨

మనమిచట నివసించి
అనుపమానంబైన
మోదమున మూన్నాళ్ళు
ముచ్చటగ గడుపుమా

ఆడినా చదరంయాటా
దానిచే
నిరువురికి జరిగినా మాట.

౩

ముందు కలియుగ మందుబుట్టెడి
స్త్రీపురుషులకు చిత్తశుద్ధిని
గలుగజేయుచు దంపతుల వి

ద్యుక్త ధర్మంబూ...జాటుచు
ముక్తిదాయకమై...యుల సం
పూజ్యమై యొప్పూ.

౪

మనమాడు చదరంగ
మును జ్ఞప్తి కెలయించు
యాకృతిగ్రామమొక
టై యిటుల బెంపొందు

దాని నామంబూ
కాటికొండ యనగ
ధారుణిని కీర్తి గనుచుండు.

హారికాంక.

౧

ఒంటిమిట్ట పల్లెలో
ఒక గ్రామమున బుట్టి

భక్తుడొక్కడు కవియునై
పాడునీగాథ నంతటన్
పాటలై
ప్రతియింటిలో వెలుగగన్.

౨

అతండు నా కీర్తి
ఖ్యాతిగాంచును ధరన్
కవిబృందమున కీర్తి
గౌరవంబు తెమ్మునై

చేసిపోవు తోలిపసగి
జేయంరా
పరదారి ధర్మంబు తెలుగా
సికా.

౩

గేయకావ్యము నొండు
వ్రాసియు నీ పిలమోరు
ప్రవహించి పరివహించి
కృష్ణానన్ గలయు

తాటికొండ.

భస్త్రులై బోరివగ
యీచోట
మనరూపులుండు.

౮

అటనేడు చదరంగ
యాకృతిని నొకయూరు
"తాటికొండ"నంబవి
త్రంబగుచు విలసిల్లె
ప్రక్క, నొక సెలయేరు ప్రవహింపగా
చుట్టు
నొక్క కొండను తాటిచెట్లుండగా:

శ్రీ తాటికొండ సీతారామార్పణమస్తు.

స మా ప్త ము.

గేయమాలిక.

ఆంధ్రజాతీయ గేయము.

జయ మహాంధ్ర మహాభూమీ !
భారతీ
జగన్మోహనచరితా !

తుంగభద్ర గోదావరీ కృష్ణా
మంగళగీతము పాడు కిన్నెరల్
పొంగి జాలుగా అనురాగతతి నీ
పెంపు మీరవర్ధిల్లెడి కన్నెలు ॥జయ॥

రాజమహేంద్రవి రాజితపురిన్
విజయనగర దిగ్విజయవిభవమున్
గోలకొండ ఘనమౌ కోటగోడలన్
ఓరుగల్లు రాజ్యోన్నతిని మించిన ॥జయ॥

చాళుక్య రాజరాజాద్యులు
తెలుగుసాహిత్య [illegible]
[illegible] గంధపు కిరణముల
పుట్టిపెరిగిన శుభసౌభాగ్య నందిత

గేయమాలిక.

ఆదికవుల భారతమున వెలసియు
అల్లసాని జగియందున మెరసియు
మొల్లకైతల ప్రఫుల్లత గాంచియు
పోతనచే పరిపూతవయితివహా ॥జయ॥

ఆరుకోట్ల వాస్తార విందముల
కంబవైన సరసాంబోనిధివిల
త్యాగరాజ గీతావళిచే ని
త్యంబు వందనములందు యమునక్త్యవు ॥జయ॥

నదులనుండి కాలువలై పారుచు
రైతుచేత సస్యశ్యామలవయి
దాగియున్న ఘనముచేత నీ
కలయాంకిటి శోభలదెల్పుచును ॥జయ॥

ప్రత్యేకపు సత్ప్రకాశ శీలని
వైభవముగ పట్టాభిషిక్తవై
జాతిభాషలను చక్రదిద్దుకొను
చాంధ్రవైభవము చాటింపగదే ॥జయ॥

వినతి.

మైమరపింపగరా

రా! మాధవ!

మధురగాన మురళీ

కోయిలపాటలు

హాయిగూర్చునే

సౌరొప్పులక్ష్మి

వికసించదే

తుమ్మెదగానము

కమ్మగలేదే

యుంఘ్రగాన్పు దేదీ నీ

మధురగానమురళీ.

నేనీవేణువు

నై నీవెదవిన

చిలుకగానసుధ

చేకొనవలదా

కాననగానేనీ

వన్నెలయాగా

కనికరింపవా! దేవా నీ

మధురగానమురళీ!

వలదు.

కూయకే! కూయకే! నీ
కూజితమును ఓ
కోయిలా! ॥కూయకే॥

ఆరిపోయిన ఆశాజ్యోతిని
తిరిగివెలుగు నందాకనికెప్పుడు ॥కూయకే॥

గడచినగాథల జ్ఞప్తికి దెచ్చుచు
నుడివడజేసెడి శోకగీతిని ॥కూయకే॥

హేమంత ఋతువున హిమము ముసిపోతిని
వసంతమే రాని సమయమందు ॥కూయకే॥

కాకులమూకలు కేకలు వేయగ
జలజలహిమబిందువులు రాల్చుచుండగ ॥కూయకే॥

లచ్చిమొర.

పల్లెటూరి అమాయిక హృదయము లచ్చి అంతేకాదు. పల్లెటూరి ధాన్యలక్ష్మి కూడా. తన బావ రామయ్యను ప్రేమించింది. మనసారా బావా అని పిల్చుకొని ఆనందపడేది. ముందు పెళ్ళి చేసుకుందా మనుకుంది కాని ఒక పట్నవాసి, రంగేళీగా షికారుకై వచ్చాడు. పాపం! మోస పోయింది. దాని ఫలితము కూడా పొందింది. తరువాత తరువాత పశ్చాత్తాప పడ్డది. ఇక ఏమంటోందో వినండి తన బావతో...

ఓ! రామయ్యా బావయ్యా నా
రారా నా మొర వినరా! ||ఓ||

౧

ఓ బావా! ఓ బావా
నీ బానిస నైననాడు
నీతో ఆడిన నాడు
నీతో పాడిన నాడు

గేయమాలిక.

నిలచ్చిన [illegible]ననాడు
నీ [illegible]మోపిలో నున్న నాడు
ఎంతా మచ్చిక పడితినా
అంటేరా అంటేరా! ॥౫॥

౬

[illegible] [illegible] [illegible]
నన్ను [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]ల్లో
[illegible]నా [illegible]గాని
మానపోతి మానపోతి
కాసుకు [illegible]రగాక పోతి
నిలచ్చిని.........అంటేరా...... ॥౬॥

నీ ఒళ్ళునుచూసి [illegible]
నీ గుడి[illegible] చూసి [illegible]
నీబట్టల నీచెవ్వుల
డాబులేని తనము చూసి
నిన్నువిడిచి పారిపస్తి
నే కాని మానపోతి
నిలచ్చి......అంటేరా......॥౭॥

౭

నా కడుపులోని నీ మాంసము
నీ నెత్తురు నీ గోటున
తింటూ తాగుతు తోడుగా
తుంటానోయీ బావా!
నను నిన్ను తలవక నీ
అన్యాయము చేస్తారా
నిలిచి..... అంతేరా..... ॥ని॥

౮

పై ధనికి సుఖ్యాతికై
స్నేహితునా పోయినారా
నయము మస్తకీ రాయులకు
పాపకార్య కంపులాడు
మానము సిగ్గు ధర్మము
మరిచి గెల్చుకుంటారా
నిలిచి..... అంతేరా..... ॥ని॥

౯

అనటానికి అండిపోవు
పోముగా దుర్రబేసి
పాపం చేసిన దానికి
పరిహారం అయ్యిందిర.

గేయమాలిక

నీ సోయగాలు నీ గుండెలోన
నీ చూపులు నిను ప్రేమగ
చూసుకుంటూ ఉంటానురా
కాసుకోర నిలుచ్చిని
నిలుచ్చి......అంటేరా......॥

౨

కోరికలే తీర్చుకొంటి
కోర్కెలతో తల గోక్కొంటి
ముచ్చట పడి మచ్చికైన
పైచ్చని నెత్తురు లేదుర
నీ విచ్చాడి సర్గ మీద
నేనుగాక లేనే నేను
నిలచ్చి...అంటేరా...॥

౩

అక్కలో [illegible] మాందు
అది ముయ్యి అక్క మాట
మొన్న నిన్న లోన ఇంత
మూన్నాళ్ళ ముచ్చటాయె
ఇప్పుడింక పిల్వకున్న
ఎవ్వరు నను చూడలేవు
పిలచ్చి...అంటేరా...?॥

ఆగమనము.

నాతల్లి కరుణించి
నాట్యమాడుచు వచ్చె
ఘల్లు ఘల్లు మనెడి
గజ్జెలందియలతో ...

చిరకాల వాంఛితము
నా వేద సిద్ధము
ఎన్నో కోర్కుల ఫలము
యీనాడు సిద్ధించె

యీసుదినపు ఉదయమౌనా
యీతమ్మి వికసించెనా!
నాతల్లి ..

ముత్యాల హారకోట్ల
ముక్త కరణావళీ
కమృత ధారల నిచ్చి
అమరులను గావింప

దైత్యులన్ బరిమార్చియూ
నిత్య మంగళ దాయినై ...నాతల్లి...

కావ్యమై నాచేత
భవ్యమై విలసిల్లె
సవ్యమై ఎల్లపుడు
వరించు లోకాలు,

ఆ దేవి నా మాతరా!
ఆమె పాంచాలి తల్లిరా!.. నా తల్లి!

ఎప్పుడు !

మా దేశపు సౌభాగ్యమింత యిక
మరలి వచ్చు టెపుడో!
బాధలు
మాసిపోవు టెపుడో!
పిలిచి కౌగలిం
ధాలకు లోనై
పర దేశీయుల
వ్యామోహము బడి

తల్లికి స్వతం
త్రత చేకూర్చిన
భారతీయుడికి
భాగగు చెప్పరో... మా!

హిందూ ముస్లిం
లందరేకమై
భాయిభాయి యని
పొంగగు చెప్పరో

స్వాతంత్ర్య భారత్
జై జై యనియెడి
సినాదంబులిడి
లేచు చెప్పరో... మా!

నేను ! నా దేశం !

నాదేరా యీ దేశం
నాకృషిరా మీ గానం...

నేను పండించేటి
నవధాన్యములతో మీరు
ఆహారముగ నిత్య
హాయిగా తింటారు

నాదేరా యీ దేశం
నాకృషిరా మీ వేషం

పత్తి పండించి మీ
బస్తాలు నింపితే
యంత్రాల మీద నే
యించి ధరిస్తారు

నాదేరా యీ దేశం
నాకేరా మీ మోసం

కట్ట బట్ట లేదు
పొట్ట కన్నము లేదు
నా కృషియె లేకున్న
లోకాలు పాడవును.

నా దేరా యీ దేశం!
నాదేరా యీ దేశం !

ప్రార్థన.

ఎన్నాళ్ళురా సామి!
యీ బందిఖానా
చూడ చూడగ నాశ
లడుగంటు చున్నావి

వారాలు మాసాలు
వత్సరాలును శతా
బ్దాలు గడచిపోయె
దయజూడ వయితివి ॥ఎన్నా॥

భక్తితో సేవిరాది
రక్తితో వేడితే
ముక్తి నిడగ వోగ
భక్తి శాక్యుంటివి ॥ఎన్నా॥

కఠిన శృంఖలాలు
కాళ్ళ బంధింవగా
కాట్లు బడ్డవి యింక
కనికరింపగ దోయి

శీతమాలిక.

అఖిల లోకాలు నీ
యువమానము మాని
ఇకలించు చుండెనే
నేమి సెప్పుదు సఖీ!

- చిలుక నైన మధురముగ
పలుకులన్ బలుకదన
పంజరంబున నుండ
పాడదుగా ఓ దేవ!

ప్రతిరి బిడ్డరికిని
పాలివ్వ బోవాలి
స్వాతంత్ర్యమగు గోరు
వంక కేదారింక

వర్షము.

వర్షకాలంబసి రొత్తె
పస్ని మా సంపదల్
అనగ్రించి మమ్ము
ఆగగ ద్రాక్ష వేసి

మాకేమి తెలియునని
అన్నారూ, మేం
విన్నామూ, సాక్షు
లున్నారు.

చిన్న ప్రభువులు, మీ
కోటలో వేసుకొని
వెట్టిగానెక్కి యి
కష్టాలన్నీ నెట్టి

పీల్చి పిప్పిగా చేయు
చున్నారూ, కను
చున్నాము, సాక్షు
లున్నారు.

అన్నదమ్ములందరి
ఎంతో ప్రేమగనుండ
ఇక వారి యూరుల
స్వాంతియే నమ్ముకొనుచు
భేదాలు కల్పించి
యున్నారు, కను
గొన్నాము సాక్షు
లున్నారు.

పడ్డపై వడ్డీలు
చిక్కుపై చిక్కులూ
కల్పించి, కల్పించి
అల్లు కార్యంబటం

 చనుతోక బాధించు
  చున్నారూ, కను,
  చున్నాము, సాక్షు
  లున్నారు.

కోట్ల శ్రీమంతులై
కూటికే లేనిమా
బోటివారిని బాధ
పెట్టెడిది చాలదో!
 నాటకంబాడించు
  చున్నారూ, కను,
  చున్నాము, సాక్షు
  లున్నారు.

బాధింపగా నల్లి!
వేధింప కాంతుసుడా!
వంకొల్ల దగిలించి
వగలంబు హరియించి

గోడపై నిల్చివారె
నున్నారూ, కను
గొన్నామూ, సాక్షు
లున్నారు.

సర్వ హితుడైనట్టి
స్వాతంత్ర్య దీక్షితుడు
శాంతి సత్యాహింస
శస్త్ర ధారుని మాట

శిరసా వహింపగా
శీఘ్రమే ధీరులయి
సర్వజనులు నడుము
కట్టాలి.

అన్యాయమంతా అణి
కట్టాలి.

జాతీయతేజ నిల్పా
పెట్టాలి.

శేషము.

ఆకాశాల హింపలకు
లొంగి పోయిన దేవి!
రోదించుటే మిగిలెనా!

*　　*　　*　　*

ఆ బాష్పముల నాని
ఆనందమున స్వార్థు
విహరించుటే మిగిలెనా!

*　　*　　*　　*

నాకు వికటపు నవ్వు
చేర్చేరు తలరాత
సర్వ నాశము మిగిలెనా!

*　　*　　*　　*

కనుల విప్పినగాని
కారు మేఘాలన్ని
కదలకుండుటె మిగిలెనా!

*　　*　　*　　*

రాహు కేతువు లొచ్చి
రవి చంద్రులను జూచి
కబళించుటే మిగిలెనా!

అంధకారము. ప్రళయ
మంతటను గ్రమ్మంగ
హాహాకారమె మిగిలెనా!

* * * *

మూలమగు ఆ సతిని
ముట్టడించిన ప్రళయ
జ్వాల మింగుటె మిగిలెనా!

* * * *

కాని మా నిద్దురకు
కానంత భంగమును
కాకుండుటె మిగిలెనా!

స్వస్తి.

నిన్ను మరచినయట్టి
కన్న కొడుకుల బిల్పు
ఆశీర్వదింపవే ఓతల్లీ!
ఆశలన్వెలిగింపు మోతల్లీ!
నాలుగూ వేదాల
నాదమున నిమిడున్న
సారమును చవిచూపుమో తల్లీ!
సత్కీర్తి నందవే ఓతల్లీ!

గేయమాలిక.

పచ్చ పచ్చని నీడు
ప్రకృతికి వన్నియల
దిద్దుకొని హసియింపుమో తల్లీ
తీర్చు మాకటి బాధలో తల్లీ!
మెడపైన బడ్డటి
బెల్లవుం గత్తిని
వజ్రాయుధము చేతనో తల్లీ
సాధింప జేయవే? తల్లీ!

రాతిరంతయు దుఃఖ
రాగ మాలాపించు
నీయుమస్సున వీణనో తల్లీ!
భైరవిగ బాడింపుమో తల్లీ!
అఖిల లోకాలన్ని
ఆనందమున మంగ
భారతుల బాసగానో తల్లీ!
అమరవై వెల్లవే? తల్లీ!

సమాప్తము.

తెలంగాణంలో ప్రసిద్ధిజెందిన పుస్తక విక్రయ కేంద్రము

జాతీయ పత్రికాల పరిచురణ మా ప్రత్యేకత.

సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు.
ఆంధ్ర గ్రంథమాల.
విజ్ఞాన గ్రంథమాల.
దేశకవితా మండలి.
సంస్కృత గ్రంథమండలి.
సారస్వత సేవా సమితి.
యువ కార్యాలయం
నవ్యసాహిత్య పరిషత్తు.
ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు.
స్వర్ణలతా గ్రంథమాల.
జాతీయ యువజన సంఘము.
జాతీయ పక్షము.
చలం గ్రంథమండలి.
అణా గ్రంథమాల

<u>వారివి</u>

గోటేటి జోగిరాజుగారి వ్యవసాయశాస్త్రము.

మరియు ఇతర ఆర్థిక రాజకీయ వైజ్ఞానిక, వ్యవసాయిక, పారిశ్రామిక గ్రంథములు, విద్యార్థులకు వలయు పాఠ్యగ్రంథములు, కాపీలు. స్టేషనరీ సామానులు, మహారాష్ట్ర చరఖా సంఘ ఖద్దరు దొరుకును.

వివరములకు:-

భారతీయ సదనం ఖమ్మంమెట్టు, (నైజాం)

వెరైటీ ఏజన్సీస్ వారి
ఇప్పుడే వెలువడిన
కొత్త అరుణ ప్రచురణాలు.

విజయ లేక దత్తా	2—0—0
నిష్కృతి	1—0—0
అనూరాధ	0—12—0

శరత్ బాబు నవలలు
అతి రసవంతమగు సన్నివేశములు
చదువ యింపగు కథావస్తువు.

తప్పా, చక్కని సాంఘిక నవల, 0—12—0
శ్రీ వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారి రచన,

రానున్నది:—

"మణిదీపాలు"
సుప్రసిద్ధ కథకుల కథలు ఏరి కూర్చిన కథా సంపుటి.

ఆధునిక రచయితల పుస్తకాలకు వేటికైనా మాకు వ్రాయండి.
వెరైటీ ఏజన్సీస్, గవర్నరుపేట–బెజవాడ.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము.

1, 2, 3,	స్కంధములు	Vol.	3—0—0
4, 5, 6,	స్కంధములు	Vol.	3—0—0
7, 8, 9.	స్కంధములు	Vol	3—0—0
10. 11, 12	స్కంధములు	Vol,	4—8—0

ఆంధ్ర వాచస్పత్యము.

తెలుగు నిఘంటువు.

గ్రంథకర్త:— కొట్రశ్యామల రామశాస్త్రి

4 సంపుటములు 3 వాల్యూములు, వెల. 25—0—0

దొరకువారు:—

వేంకట్రామ అండ్ కో బెజవాడ, మద్రాస్.

బ్రాంచెస్: తెనాలి, రాజమండ్రి, పాలకొల్లు, తాడేపల్లి గూడెం, ఒంగోలు, వరంగల్, సికింద్రాబాద్, గుంటూరు, చిత్తూరు, కర్నూలు, కంభం, కడప.

యీ పుస్తకములు దొరుకుచోట్లు.

1. భారతీ సదనం,

ఖమ్మంమెట్టు. [నైజాం]

2. వెరైటీ ఏజన్సీస్.

గవర్నర్ పేట బెజవాడ.

8 వేంకట్రామ అండ్ కో,

బెజవాడ.

మరియు అన్ని బ్రాంచీలలోను దొరుకును.